

Леонтьєва І.,

доцентка кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка,
кандидатка педагогічних наук,
м. Київ, Україна
i.leontieva@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0002-8084-1912

ЕКОСИСТЕМА ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН: МОДЕЛІ ТА СТРАТЕГІЇ

У статті розглянуто сучасний стан і виклики, з якими стикається вища педагогічна освіта у світі та в Україні в умовах глобальних змін, що були прискорені пандемією COVID-19. Аналіз показує, що криза загострила проблеми нерівності в освіті, освітніх розривів і втрати навичок, особливо серед незахищених груп населення, а також вплинула на психічне здоров'я здобувачів освіти та викладачів. Авторка стверджує, що повернення до звичних освітніх моделей без урахування набутих під час кризи трансформаційних можливостей було б марним, оскільки сучасні реалії вимагають перегляду підходів до освіти. Стаття ґрунтується на світовому досвіді трансформації освітніх систем, акцентуючи увагу на розвитку екосистемного підходу, який враховує цілісність і гнучкість навчальних моделей, адаптацію їх до суспільних та економічних потреб, а також інтеграцію технологій. Представлено огляд ключових концепцій та стратегій формування освітніх екосистем, які ґрунтуються на принципах інклюзивності, персоналізації та співпраці, таких як моделі гібридного навчання, розвиток життєвих навичок, інклюзія та мережеві спільноти практики. Зроблено висновок про те, що вища педагогічна освіта має підготувати майбутніх фахівців із багатим інструментарієм знань, умінь, навичок, ідей, щоб мати можливість досягти успіху в професійній діяльності й житті. Зростання освітніх екосистем, які об'єднують різних провайдерів у різних комбінаціях для створення нових можливостей для навчання, може бути відповіддю на сучасні виклики й глобальні зміни у світі. Попри природний опір освітніх систем до змін ми можемо йти цим шляхом, можемо запропонувати концепцію екосистеми вищої педагогічної освіти для національного діалогу.

Ключові слова: вища педагогічна освіта, екосистема освіти, екосистема вищої педагогічної освіти, модель екосистеми освіти, трансформація вищої педагогічної освіти.

© Леонтьєва І., 2024

© Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024

Вступ. У 2021 році світові системи освіти почали виходити з глобальної пандемії, яка спричинила найгіршу кризу в освіті за століття (World Bank, 2021). Незважаючи на те, що у короткостроковій перспективі COVID-19 відкрив нові можливості й способи навчання для деяких здобувачів освіти, їхніх сімей та освітян, в довгостроковій перспективі наслідки цієї паузи для суспільства, економіки й окремих осіб будуть відчутними ще довгі роки (McKinsey, 2021). Йдеться не лише про поглиблення нерівності, яка вже існувала в освіті й значно прискорилося, не лише про збільшення освітніх розривів й втрат, а іноді й призупинення прогресу чи повернення назад, не лише про те, що психічне здоров'я та благополуччя багатьох людей постраждало під час кризи, а травма

та невизначеність були поширеними переживаннями (UNICEF, 2021), виявилось, що повертатися до старого звичного світу, звичних його моделей доволі складно й безглуздо: «<...> Якщо ми підемо цим шляхом, це буде марна трата цього глибокого трансформаційного досвіду, який підкинуло нам життя» (Vishal Talreja, 2020). Варто зауважити, що пандемія, безсумнівно, сколихнула освітні системи, але виклики, які вона підсвітила, й креативні рішення, які виникли для їх вирішення, не були новими чи унікальними. Заклики до переосмислення й трансформації навчання й освіти лунали протягом багатьох років [7]. Зокрема, директор Директорату освіти та компетентностей (ОЕСР) Андреас Шляйхер (Andreas Schleicher) зазначав: «Між освітніми системами, які подолають

кризу та рухатимуться вперед, і тими, які цього не зроблять, є ключова відмінність. І це різниця між тими освітніми системами, які відчувають загрозу через альтернативні способи мислення, і тими, які відкриті для світу та готові вчитися у світових освітніх лідерів і разом з ними» [Там само]. Щоб переосмислити навчання — стало й масштабне — освітні системи, в яких воно відбувається, потрібно не просто реформувати, а трансформувати, не просто вдосконалити, а перепроєктувати [5]. Чимало світових систем освіти перебувають у процесі безперервного реформування, в якому докладаються зусилля для підвищення ефективності, якості, результативності, доступності тощо, але які значною мірою зберігають існуючу систему та цілі: «Освітні системи дають ті результати, задля яких вони створені» (Education Reimagined, 2020). Якщо освітні системи прагнуть адаптуватися до нових реалій, викликів і можливостей, що постають перед молоддю та суспільством, третім горизонтом у новому, невизначеному майбутньому світу BANI, — потрібна трансформація.

Метою статті є спроба дослідити світовий досвід трансформації освітніх систем, виявити основні стратегії й моделі розвитку освіти як екосистеми, окреслити вектори розвитку вищої педагогічної освіти в Україні та визначити головні важелі та точки впливу на її екосистемну трансформацію. Вирішенню окресленої мети сприятиме виконання низки **завдань**: розгляд наукового тезаурусу проблеми, представленого поняттями «освітня екосистема», «екосистема вищої педагогічної освіти», «стратегії і моделі розвитку освітньої екосистеми»; огляд та узагальнення досліджень, які презентують світовий досвід розбудови освітніх екосистем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У доковідну еру парадигмою державної освітньої політики було «покращення освіти». У розвинутих освітніх системах, яким часто віддають належне міжнародні освітні експерти (Республіка Сінгапур, Естонська Республіка, Канада, Республіка Фінляндія, Шанхай (КНР)), увага приділялася підвищенню рівня інновацій, автономії та децентралізації закладів освіти, диджиталізації освітнього процесу тощо. Однак, попри те, що з'явилася ціла низка інноваційних моделей і практик навчання для задоволення потреб нашого часу, в деяких випадках ширші наслідки полягали у збільшенні фрагментації системи та закріпленні структурної нерівності [6]. Щоб протидіяти цьому, деякі системи також приділяли увагу пріоритизації політики лідерства, інтеграції освіти та охорони здоров'я, зосереджувалися на справедливості, гідності та інклю-

зії тощо. Однак виклики до державної політики зросли, а не зменшилися. Міжнародно це визнається низкою агентств, які працюють над трансформацією освіти, включаючи тепер ОЕСР із її проектом «Освіта 2030» [Там само]. Цей контекстуальний фон був визнаний ООН на першому саміті з питань перетворення освіти, який відбувся в Нью-Йорку у вересні 2023 року. Уперше нації об'єдналися, визнаючи, що глобальні зміни у світі потребують таких самих глобальних змін і в освіті. Бруклінський інститут, спираючись на свої звіти 2015–2019 років, дослідив, як можуть виглядати альтернативні шляхи, практики та ініціативи для зміни освітнього ландшафту [10; 12]. Важливі зміни мають стосуватися трьох аспектів: по-перше, трансформація досвіду навчання та викладання, по-друге, трансформація способів оцінювання та визнання результатів навчання, однак критично важливим є третій аспект — диверсифікація людей і місць, де відбувається навчання й розумне використання технологій і даних [Там само]. Тобто територія екосистем. Наразі ведеться активний пошук нових способів навчання, контекстуалізованих під місцеві потреби та здоровий глузд, нових організаційних форм, які будуть адаптуватися до соціальної реальності.

Вища педагогічна освіта в Україні є ще однією складною соціальною системою, яка теж перебуває в стані реформування. За останні роки було прийнято цілу низку державних документів задля покращення освітньої галузі й вивіщення якості освіти. Зокрема, у 2022 році було прийнято «Стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки», очікуваним результатом реалізації якої має стати створення сучасної ефективної системи вищої освіти, яка задовольняє потреби громадян, економіки та суспільства, має гідну репутацію та є конкурентоспроможною на внутрішньому та світовому ринках освітніх послуг. Для цього було окреслено 5 стратегічних цілей її реформування.

1. Ефективність управління в системі вищої освіти.
2. Довіра громадян, держави та бізнесу до освітньої, наукової, інноваційної діяльності закладів вищої освіти.
3. Забезпечення якісної освітньо-наукової діяльності, конкурентоспроможної вищої освіти, яка є доступною для різних груп населення.
4. Інтернаціоналізація вищої освіти України.
5. Привабливість закладів вищої освіти для навчання та академічної кар'єри.

Перший звіт про хід їх реалізації вже було оприлюднено на сайті Міністерства освіти і науки України. Аналіз обох документів показав, що пе-

ред системою вищої освіти України стоять такі самі виклики й завдання, що й в інших країнах. Реалізація трансформацій, в тому числі й системи вищої педагогічної освіти, відбуватиметься послідовно в три етапи, починаючи з впровадження необхідного нормативно-правового забезпечення, поступово запроваджуючи нові форми, види, стандарти освіти, інноваційні технології, її інформатизацію та диджиталізацію з акцентом на утвердження української національної та громадянської ідентичності у сфері освіти. Головним завданням третього етапу визнано необхідність розширення зв'язків освіти з наукою та бізнесом, більш глибока інтеграція у світовий освітньо-науковий простір, інтернаціоналізація та гуманізація вищої освіти, створення підґрунтя для її подальшого розвитку [2]. Таким чином, увага буде зосереджена на середньо- та довгострокових трансформаціях, які будуть реалізовуватися одночасно на трьох рівнях — макро-, мізо- і мікро. Серед визначених найбільш важливих векторів розвитку вищої педагогічної освіти (Чернов, Конопляник, Пришупа, 2023) є: інтеграція у європейський і світовий простір з урахуванням національних інтересів; покращення системи управління освітою та забезпечення автономії педагогічним ЗВО; забезпечення відкритості та доступності вищої педагогічної освіти; забезпечення професійного розвитку науково-педагогічних працівників; розвиток системи безперервної освіти та навчання протягом усього життя; запровадження нових форм освіти (дуальної, змішаної, дистанційної); інформатизація та диджиталізація освіти; запровадження інноваційних технологій [3]. Однак чи приведуть ці кроки нас до трансформації існуючої системи вищої педагогічної освіти? Закони, нормативні акти, структури та інституції, на яких зосереджуються освітні реформатори, є лише верхівкою айсберга. Набагато більша частина, що лежить під поверхнею, стосується інтересів, переконань, мотивацій і страхів тих, хто залучений (OECD, 2020) [9].

Виклад основного матеріалу. Системи освіти за своєю суттю є складними, тісно пов'язаними й взаємозалежними з іншими системами: громада, сім'я, бізнес, економіка, політика. Часто навіть порівняно невеликі зміни важко здійснити. Завдяки роботі американської дослідниці Донелли Медоуз (Donella Meadows, 1999), піонерки у галузі системної динаміки, ми знаємо, що такі складні соціальні системи, як освіта, мають природну здатність адаптуватися до незначних змін, формально пристосовуючись до них на поверхневому рівні й тим самим не допускаючи фундаментальних змін: «Тран-

сформація вимагає глибокої роботи в системі. Це глибоко людське завдання. Це вимагає розуміння сил, що знаходяться в основі систем освіти, щоб назвати та кинути виклик тим, які змушують системи чинити опір змінам, незважаючи на часті, добре сплановані та забезпечені ресурсами спроби їх реалізувати» [8]. Досліджуючи найбільш і найменш ефективні види втручання в будь-яку систему, дослідниця виявила, що їх трансформаційне перетворення тісно пов'язане з такими елементами системи, як цілі, правила чи методи, виокремивши 12 головних важелів впливу для її трансформації.

- Параметри (потрібно змінити інфраструктуру, показники, матеріали / ресурси)
 - Через зміну вимірюваних параметрів
 - Через зміну рівнів ресурсів
 - Через зміну потоків ресурсів
- Зворотний зв'язок (потрібно змінити інтеракції всередині системи)
 - Через зміну швидкості циклів зворотного зв'язку
 - Через зміну циклів негативного зв'язку
 - Через зміну циклів позитивного зв'язку
- Дизайн (потрібно змінити владу та структуру / мережу)
 - Через зміну доступу до інформації
 - Через зміну правил, що керують системою
 - Через зміну сил, що створюють систему
- Призначення (потрібно змінити цілі, переконання, цінності, що слугують орієнтирами системи)
 - Через зміну цілей
 - Через зміну суспільного мислення
 - Через формування здатності виходити за межі парадигми [8].

Зауважимо, що Медоуз уявляла ці аспекти як точки прикладання сил на величезному плечі важеля, здатного зрушити систему з місця. Як і в будь-якому важелі тут є слабше та сильніше місце впливу. На думку дослідниці, найлегше трансформаційні процеси в системі запускаються через зміну цілей, мислення та парадигми, а найскладніше — коли зміни носять технічний характер й стосуються інфраструктури, ресурсів й вимірюваних індикаторів. Річ у тім, що системи освіти складаються з живих людей і є щоденним динамічним продуктом їх мотивацій, ідей, зусиль, зв'язків, дій чи бездіяльності. Тому трансформація системи освіти потребує не лише реформ, а системних змін. Потрібно змінювати ширшу екосистему, де живуть і навчаються, працюють і відпочивають усі її учасники. Для досягнення успіху в трансформації освіти важливим є системне мислення й колективне керівництво [1].

Варто зазначити, що у 2022 році було презентовано звіт про результати тривалого міжнародного дослідження «A New Education Story: three drivers to transform education systems», автори якого взяли за основу теорію системної динаміки Медоуз та які саме дослідили рушійні сили, здатні спрямовувати лідерів, спонсорів і осіб, які приймають рішення, туди, де вони здатні достатньо глибоко втручатися в системи освіти, щоб викликати фундаментальні та тривалі зміни [5]. Науковці не лише окреслили ці драйвери та необхідні дії акторів, але й дослідили, як вони працюють разом і окремо, щоб здійснити трансформацію системи освіти, визначили точки високого впливу (points of high leverage and deep impact), презентували історії трансформації у реальному світі.

Розглянемо детальніше методологію дослідження, оскільки, на нашу думку, її можна взяти за основу для дослідження екосистеми вищої педагогічної освіти в Україні у майбутньому. Очолювана мультидисциплінарною міжнародною командою робота розпочалася з горизонтального сканування прикладів освітніх ініціа-

тив у Латинській Америці, Африці, Індії та Азії, освітні системи яких демонстрували ознаки екосистеми (Леонтьєва, 2023, 2024). Цей набір критеріїв стосувався двох аспектів.

1. Екосистемні цілі ініціатив, заснованих на цінностях (вважають процвітання ключовим результатом навчання; мають рівність як ключовий фокус і бажаний результат; мають агентність учня в їх серці; прагнуть підтримати учнів у скрутних ситуаціях і одночасно вирішити виклики XXI століття, такі, як регенеративна економіка).

2. Екосистемні способи роботи (мають різноманітних постачальників навчальних послуг, що включають формальні та неформальні навчальні заклади, традиційних та нових учасників; впроваджують інноваційні підходи до навчальних програм, оцінювання та педагогіки; активізують і обмінюються навчальними ресурсами з різних джерел у новий спосіб; диверсифікують шляхи та можливості для учнів будь-якого віку; демонструють участь у лідерстві).

У результаті було відібрано 11 випадків (табл. 1).

Таблиця 1

Region	Освітня екосистема, провідна організація	Основний фокус
Південна Азія	Соціальний підприємець, Індонезія	Соціально-емоційне навчання, підприємливість, виховання характеру
Південна Азія	Дружба, Бангладеш	Розширення прав, можливостей і захист людини
Південна Азія	Уряд Делі	Загальнодержавна справедлива освіта та всебічний розвиток
Південна Азія	Життєві навички	Життєві навички та соціально-емоційне навчання
Африка	Університет Венда (АІМЕ партнерство)	Життєві навички та розширення доступу до вищої освіти
Африка	Університет Кеплера	Нові шляхи роботи через вищу освіту
Африка	Фонд Якобса	Цілісний розвиток дитини
Латинська Америка	Центр Лемана	Рівна освіта для всіх
Латинська Америка	Enseña Perú (Efecto Ancash)	Цілісний розвиток, свобода волі та розширення прав студентів
Латинська Америка	Фонд Mi Sangre	Розбудова миру та молодіжне лідерство
Латинська Америка	Фонд ТААР	Розбудова миру та соціально-емоційне навчання

Джерело: *Exploring Local Learning Ecosystems In The Global South: Pathways to thriving for every child*

У ще одному звіті «Розвиток місцевих екосистем навчання в Катарі для сприяння справедливості, інклюзії та соціальної згуртованості» (2021) представлено результати дослідження Розі Клейтон (Rosie Clayton) на замовлення

WISE щодо поширення цифрових інструментів і технологій, які дають змогу гібридного навчання, а також значного зростання рівного навчання через соціальні платформи та створення нових онлайн-спільнот для професійного нав-

чання та обміну знаннями [11]. Таким чином, розглянуті звіти з досліджень освітніх екосистем дозволяють виокремити такі три їх типи:

- екосистеми обміну знаннями, що діють на глобальному або національному рівні;
- інноваційні екосистеми, що діють на міському або юрисдикційному рівні;
- навчальні екосистеми, що діють на міському або місцевому рівні.

Узагальнюючи представлені дані, можемо виокремити три основні моделі для розвитку освітньої екосистеми (в тому числі й вищої педагогічної освіти в Україні).

1. Модель екосистеми гібридного навчання. Така модель дозволяє поєднати онлайн-освіту та традиційні форми, надати студентам гнучкий графік і доступ до різноманітних ресурсів.

2. Модель навчальної екосистеми, орієнтованої на розвиток життєвих навичок (skills-based learning). Створення екосистеми за такою моделлю потребує партнерства з приватним сектором для забезпечення студентства актуальними навичками.

3. Модель екосистеми з інклюзивним освітнім простором та мікрошколами. Така модель екосистеми передбачає наявність малих освітніх структур з обмеженим числом студентів й дозволяє забезпечити персоналізоване навчання з урахуванням особливих потреб і запитів студентів. Також така модель дозволить інтегрувати студентів з різним рівнем підготовки й специфічними освітніми потребами в освітній процес.

Отже, окреслимо основні стратегії розбудови екосистеми вищої освіти.

1. Розвиток партнерства між університетами, державними установами та громадськими організаціями. Дослідження WISE підкреслює важливість колаборацій, що включають урядові та громадські організації. Такі партнерства можуть сприяти спільному розробленню освітніх програм та фінансуванню інноваційних проектів, які забезпечують різноманітні можливості для студентів. Наприклад, стратегічні альянси з місцевими органами влади та приватним сектором можуть надати додаткові ресурси та стажування для студентів педагогічних спеціальностей.

2. Інтеграція технологій для персоналізації навчання. Одним із ключових елементів для підтримки адаптивної освітньої екосистеми є цифровізація навчального процесу. В Україні доцільно впроваджувати цифрові інструменти, такі як платформи для обміну знаннями, цифрові значки для сертифікації навичок та VR/AR-технології для інтерактивного навчання. Така технологічна інфраструктура дозволить

студентам відстежувати прогрес, отримувати практичний досвід та краще підготуватися до професійної діяльності.

3. Розвиток мережевої взаємодії та спільнот практиків і практики. Інтеграція спільнот практики, яка згадується в рекомендаціях Клейтон, сприяє формуванню мережевої взаємодії між педагогами, дослідниками та студентами. Це може бути реалізовано через створення тематичних груп, які об'єднують викладачів та студентів для обговорення актуальних питань, обміну досвідом і спільної розробки навчальних проектів. У контексті України це може бути впроваджено через організацію відкритих семінарів, конференцій і вебінарів з акцентом на інновації в освіті та підтримку студентської наукової діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Вища педагогічна освіта має підготувати майбутніх фахівців із багатим інструментарієм знань, умінь, навичок, ідей, щоб мати можливість досягти успіху у професійній діяльності й житті. Зростання освітніх екосистем, які об'єднують різних провайдерів у різних комбінаціях для створення нових можливостей для навчання, може бути відповіддю на сучасні виклики й глобальні зміни у світі. Попри природний опір освітніх систем до змін ми можемо йти цим шляхом, можемо запропонувати концепцію екосистеми вищої педагогічної освіти для національного діалогу. Щоб «перескочити», за виразом Інституту Брукінга (Brookings Institution), з системи в екосистему можемо скористатися їхніми пропозиціями щодо трансформаційних освітніх політик: провести національний саміт екосистем навчання; сформулювати та чітко окреслити бачення й масштаб екосистеми вищої педагогічної освіти; розробити та підтримувати інформаційні кампанії про переваги освітніх екосистем та важливість залучення громади; замовити дослідження, пілотні програми або невеликі ініціативи для перевірки ефективності освітніх екосистем в конкретних контекстах; створити національну комісію чи робочу групу для розроблення механізмів залучення ключових провайдерів до розроблення, впровадження й оцінки політики екосистеми вищої педагогічної освіти; запровадити нові «права здобувачів освіти»; підвищити актуальність, цінність і якість неформального навчання; інвестувати в професійний розвиток педагогів; інвестувати в спеціальну операційну інфраструктуру екосистеми вищої педагогічної освіти з новими ролями й функціями її учасників; запланувати сталий розвиток екосистеми.

ДЖЕРЕЛА

1. Ланка, якої бракує: розвиток колективного керівництва для трансформації сфери освіти. 2024. URL: <http://surl.li/lhobww> Дата звернення: 12.09.2024р.
2. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки. Міністерстві освіти і науки України. 2022. URL: <http://surl.li/fqtsdy> Дата звернення: 03.10.2024р.
3. Чернов М. М., Конопляник Л. М., Пришупа Ю. Ю. Педагогічна вища освіта України 2022–2026 рр.: вектори розвитку. *Академічні візії*. 2023. № 15. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/110> Дата звернення: 30.09.2024р.
4. Філософія людей Dream a Dream: створення робочої культури, побудованої на засадах гідності, справедливості та залучення. URL: <http://surl.li/qfhztt> Дата звернення: 05.09.2024р.
5. *A New Education Story. Three drivers to transform education system*. (2022). URL: <http://surl.li/trrwov> Дата звернення: 22.09.2024р.
6. *Exploring Local Learning Ecosystems In TheGlobal South: Pathways to thriving forevery child*. (2021). URL: <http://surl.li/mrtsbu> Дата звернення: 22.09.2024р.
7. Gouëdard, P., Pont, B., & Viennet, R. (2020). Education in Response to COVID-19: Realizing the way forward. *OECD Education Working Papers*, 224. DOI: <https://doi.org/10.1787/8e95f977-en>
8. Meadows, Donella (1999). *Leverage Points: Places to Intervene in a System*. URL: <http://surl.li/igfcrn> Дата звернення: 01.09.2024р.
9. *OECD Economic Outlook*, Volume 2020 Issue 2. URL: <http://surl.li/ifqhyn> Дата звернення: 01.09.2024р.
10. Winthrop, R., Barton, A., & McGivney, E. (2018). *Leapfrogging Inequality: Remaking Education to Help Young People Thrive*. Brookings Institution Press. URL: <http://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt20d87gs> Дата звернення: 15.09.2024р.
11. *Platforms for enhancing ecosystems for learning post Covid*. (2022). URL: <http://surl.li/hfdwbl> Дата звернення: 10.09.2024р.
12. Research Learning to Leapfrog: Innovative pedagogies to transform education.(2019). URL: <http://surl.li/acujst> Дата звернення: 22.09.2024р.

REFERENCES

1. Lanka, yakoi brakuie: rozvytok kolektyvnoho kerivnytstva dlia transformatsii sfery osvity (2024). [The Missing Link: Developing collective leadership to transform education]. [in Ukrainian]. <http://surl.li/lhobww>
2. *Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky*. (2022). [Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022–2032]. [in Ukrainian]. <http://surl.li/fqtsdy>
3. Chernov, M. M., Konoplianyk, L. M., & Pryshupa, Yu. Yu. (2023). Pedagogichna vyshcha osvita Ukrainy 2022–2026 rr.: vektory rozvytku. [Pedagogical Higher Education in Ukraine 2022–2026: Vectors of Development]. *Akademichni vizii*, 15 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.1787/8e95f977-en>
4. *Filosofia liudei Dream a Dream: stvorennia robochoi kultury, pobudovanoi na zasadakh hidnosti, spravedlyvosti ta zaluchennia* [The Philosophy of Dream a Dream People: Creating a work culture based on dignity, equity and inclusion]. [in Ukrainian]. <http://surl.li/qfhztt>
5. *A New Education Story. Three drivers to transform education system*. (2022). [in English]. <http://surl.li/trrwov>
6. *Exploring Local Learning Ecosystems In TheGlobal South: Pathways to thriving forevery child*. (2021). [in English]. <http://surl.li/mrtsbu>
7. Gouëdard, P., Pont, B., & Viennet, R. (2020). Education in Response to COVID-19: Realizing the way forward. *OECD Education Working Papers*, 224 [in English]. <https://doi.org/10.1787/8e95f977-en>
8. Meadows, Donella (1999). *Leverage Points: Places to Intervene in a System*. [in English]. <http://surl.li/igfcrn>
9. *OECD Economic Outlook*, Volume 2020 Issue 2. [in English]. Link: <http://surl.li/ifqhyn>
10. Winthrop, R., Barton, A., & McGivney, E. (2018). *Leapfrogging Inequality: Remaking Education to Help Young People Thrive*. Brookings Institution Press [in English]. <http://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt20d87gs>

11. *Platforms for enhancing ecosystems for learning post Covid*. (2022). [in English].
<http://surl.li/hfdwbl>
12. *Research Learning to Leapfrog: Innovative pedagogies to transform education*. (2019). [in English].
<http://surl.li/acujst>

Leontieva I.

**THE ECOSYSTEM OF HIGHER TEACHER EDUCATION IN UKRAINE
IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHANGE: MODELS AND STRATEGIES**

The article discusses the current state and challenges faced by higher teacher education in the world and in Ukraine in the context of global changes accelerated by the COVID-19 pandemic. The analysis shows that the crisis has exacerbated the problems of inequality in education, educational gaps and loss of skills, especially among vulnerable groups, and has also affected the mental health of students and teachers. The author argues that a return to the usual educational models without taking into account the transformational opportunities gained during the crisis would be futile, as current realities require a revision of approaches to education. The article is based on the global experience of transforming educational systems, focusing on the development of an ecosystem approach that takes into account the integrity and flexibility of educational models, their adaptation to social and economic needs, and the integration of technology. The article provides an overview of key concepts and strategies for the formation of educational ecosystems based on the principles of inclusiveness, personalization and collaboration, such as hybrid learning models, life skills development, inclusion and networked communities of practice. Particular attention is paid to the role of technology, partnerships, and civil society in creating effective learning environments. The author analyzes the strategy for the development of higher education in Ukraine and identifies key areas for the transformation of higher pedagogical education. The author emphasizes the need to integrate Ukrainian higher education into the world space, develop partnerships, introduce innovative technologies and form the competencies necessary for life in the modern world. A number of recommendations are proposed for the development of educational ecosystems in Ukraine, in particular, the implementation of systemic transformation, which requires not only changes at the institutional level, but also a revision of values, goals and priorities in educational activities to achieve sustainable development of higher pedagogical education.

Keywords: *higher pedagogical education, ecosystem of education, ecosystem of higher pedagogical education, model of ecosystem of education, transformation of higher pedagogical education.*

*Стаття надійшла до редакції: 09.10.2024 р.
Прийнято до друку: 23.10.2024 р.*